

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Vård enligt LVM I Jönköpings län 2006

■ Vård enligt LVM i Jönköpings län 2006

Meddelande	nr 2007:34
Referens	Iris Dovrén Råsbrant, Sociala avdelningen, September 2007
Kontaktperson	Stefan Roman, Länsstyrelsen i Jönköpings län, direkttelefon 036-39 51 18, e-post stefan.roman@f.lst.se
Webbplats	www.f.lst.se
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—2007/34-SE
Upplaga	75 ex.
Tryckt på	Länsstyrelsen, Jönköping 2007
Miljö och återvinning	Rapporten är tryckt på miljömärkt papper och omslaget består av PET-plast, kartong, bomullsväv och miljömärkt lim. Vid återvinning tas omslaget bort och sorteras som brännbart avfall, rapportsidorna sorteras som papper.

© Länsstyrelsen i Jönköpings län 2007

Förord

Länsstyrelsen har som ett led i sin tillsyn och uppföljning gjort en sammanställning av antalet utredningar som kommunerna med stöd av lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) genomfört under 2006 samt antalet personer som under året varit föremål för ansökan om vård och omedelbart omhändertagande. Länsstyrelsen har sedan 1992 gjort liknande sammanställningar vilka redovisats i årliga rapporter.

Underlag för sammanställningen är de uppgifter som kommunerna varje år redovisar till Länsstyrelsen samt länsrättens beslut och domar för motsvarande period. Det är Länsstyrelsens förhoppning att rapporten ska utgöra underlag för analys och diskussion i kommunerna.

Iris Dovrén Råsbrant
Socialdirektör

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	5
Bakgrund	6
Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)	6
Aktuellt inom området	7
Antal utredningar, ansökningar och domar	10
Tabell 1 Antal utredningar och antal ansökningar om LVM-vård 2006	10
Tabell 2 Antal LVM-ärenden i Jönköpings län åren 1994-2006	11
Omedelbara omhändertaganden	11
Tabell 3 Antal omedelbara omhändertaganden 2006.....	11
Tabell 4 Antal omedelbara omhändertaganden 1994-2006	12
Tabell 5 Antal utredningar som inte ledde till ansökan om LVM-vård och orsaken till detta.....	12
Anmälare	13
Tabell 6 Vem aktualiserade ärendet?.....	13
Klientsammansättning	13
Tabell 7 Åldersfördelning och kön på dem som var föremål för LVM-vård under 2006	13
Tabell 8 Åldersfördelning och kön på dem som var föremål för omedelbart omhändertagande under 2006	14
Överklagade domar om LVM-vård	14
Länsstyrelsens kommentarer	14

Sammanfattning

Under 2006 genomförde kommunerna i länet **84 utredningar** med stöd av lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) vilket var 10 utredningar färre än 2005. Fyra kommuner i länet har inte gjort några LVM-utredningar under året.

Kommunerna gjorde **35 ansökningar** om vård enligt LVM till Länsrätten. Detta var en marginell minskning jämfört med 2005 då 36 ansökningar om vård gjordes. Sex kommuner har inte gjort några ansökningar om LVM-vård under 2006. Sett över en 10-årsperiod har antalet ansökningar legat på en relativt konstant nivå med i medeltal 31 ansökningar per år. Av de 35 personer som var föremål för ansökan om LVM-vård hade 21 varit omedelbart omhändertagna.

Länsrätten biföll samtliga 35 ansökningar om LVM-vård. Av ansökningarna avsåg 23 män och 12 kvinnor. Motsvarande siffror 2005 var 23 män och 8 kvinnor. Tolv personer under 30 år blev 2006 föremål för LVM-vård.

Av de 84 utredningar som kommunerna påbörjade under året startades 33 på nämndens eget initiativ medan 26 utredningar startades efter anmälan från läkare. Trots att anmälningsskyldigheten i LVM skärpts är det få anmälningar som kommer från andra myndigheter.

Den vanligaste orsaken till att en utredning inte ledde till ansökan om LVM-vård var att klienten gick med på frivilliga stödinsatser eller frivillig vård enligt socialtjänstlagen.

Under 2006 fattades **28 beslut om omedelbart omhändertagande** vilket var en minskning jämfört med 2005 då 30 beslut fattades. Av dessa 28 beslut gällde 8 kvinnor. **Länsrätten fastställde 23 omedelbara omhändertaganden.** Sju kommuner har inte haft några omedelbara omhändertaganden.

Nio domar om LVM-vård överklagades av den enskilde till Kammarrätten som i samtliga fall fastställde Länsrättens beslut.

Bakgrund

Den 1 juli 1994 övertog kommunerna ansvaret från länsstyrelserna för att utreda och ansöka om tvångsvård enligt LVM. Samtidigt övertog Statens institutionsstyrelse (SiS) huvudmannskapet för LVM-vården.

Länsstyrelsen har sedan 1992 gjort uppföljningar av LVM-vården i länet och redovisat LVM-statistik. Sedan 1994 har kommunerna årligen fått redovisa vilka personer som varit föremål för LVM-utredning. Länsstyrelsen får också löpande från Länsrätten och Kammarrätten beslut om omedelbara omhändertaganden och domar beträffande LVM-vård. Detta ger möjlighet för Länsstyrelsen att regionalt följa utvecklingen. Informationen kan också användas som ett led i tillsynen inom missbrukarvården.

Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

Beredande av vård enligt 4 § LVM

Tvångsvård skall beslutas om,

1. någon till följd av ett fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk,
2. vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen eller på något annat sätt, och
3. han eller hon till följd av missbruket
 - a. utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara,
 - b. löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, eller
 - c. kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

Länsrätten beslutar om tvångsvård efter ansökan av socialnämnden.

Anmälningsskyldigheten enligt 6 § LVM

Myndigheter som i sin verksamhet regelbundet kommer i kontakt med missbrukare är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de får kännedom om att någon kan antas vara i behov av vård enligt denna lag. Detta skall dock inte gälla inom hälso- och sjukvården i vidare mån än det som följer av andra stycket.

En läkare skall genast göra anmälan till socialnämnden, om han eller hon i sin verksamhet kommer i kontakt med någon som kan antas vara i behov av omedelbart omhändertagande enligt 13 § eller vård enligt denna lag och läkaren bedömer att denne inte kan beredas tillfredsställande vård eller behandling genom läkarens egen försorg eller i övrigt inom hälso- och sjukvården.

Utredningsskyldigheten enligt 7 § LVM

Socialnämnden skall inleda utredning när den genom anmälan enligt 6 § eller på något annat sätt har fått kännedom om att det kan finnas skäl att bereda någon tvångsvård.

Utredningen skall utgöra underlag för socialnämndens beslut om ansökan om tvångsvård skall göras eller om frivilliga insatser bedöms tillräckliga. Myndigheter som avses i 6 § första stycket är skyldiga att lämna socialnämnden de uppgifter som kan vara av betydelse för en sådan utredning.

Omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM

Socialnämnden får besluta att en missbrukare omedelbart skall omhändertas, om

1. det är sannolikt att han kan beredas vård med stöd av denna lag, och
2. rättens beslut om vård inte kan avvaktas på grund av att missbrukaren kan antas få sitt hälsotillstånd allvarligt försämrat, om han eller hon inte får omedelbar vård, eller på grund av att det finns en överhängande risk för att missbrukaren till följd av sitt tillstånd kommer att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

Ett beslut om omedelbart omhändertagande skall genast underställas länsrätten som prövar om omhändertagandet skall bestå. Om det inte finns skäl för omhändertagande, skall länsrätten genast upphäva beslutet.

Enligt 15 § skall ett beslut om omedelbart omhändertagande utan dröjsmål och senast dagen efter beslutet underställas länsrätten. Av 18 § framgår att om ett omedelbart omhändertagande beslutats enligt 13 § första eller andra stycket, skall ansökan om vård ha kommit in till länsrätten inom en vecka från det att länsrätten meddelade beslut om att omhändertagandet skulle bestå.

Aktuellt inom området

Socialstyrelsen

I Socialstyrelsens rapport **Individ- och familjeomsorg - Lägesrapport 2005**, framkommer att alkoholkonsumtionen i Sverige har ökat med en tredjedel det senaste decenniet. Antalet storkonsumenter uppskattas ha ökat med 74 procent mellan 1990 och 2002 - uppskattningsvis finns det idag mer än 400 000 storkonsumenter av alkohol i Sverige, vilket motsvarar var tjugonde invånare. Ökningen är särskilt markant bland kvinnorna, där antalet storkonsumenter mer än fördubblats. Uppskattningsvis finns det 80 000 personer som har ett tungt alkoholmissbruk och ca 26 000 personer med ett tungt narkotikamissbruk. Av Socialstyrelsens rapport **Individ- och familjeomsorg – Lägesrapport 2006** framgår att totalkonsumtionen av alkohol gått ner något under det senaste året, även om minskningen är liten. Trots att totalkonsumtionen gått upp sedan slutet av 90-talet har alkoholproblemen ökat i mindre omfattning än befarat.

Kommunernas kostnader för insatser till vuxna missbrukare har under 2000-talet ökat med 7,7%, men minskat något under de senaste åren. Kostnaderna för de öppna insatserna har

ökat med drygt 31 % under 2000-talet medan kostnaderna för personer i dygnsvård har minskat med mer än en tiondel under perioden. Kostnaderna för boende som bistånd har ökat med nästan 65% under 2000-talet. Antalet personer med missbruksproblem i frivillig institutionsvård 2005 var under hela året drygt 7 900 personer, vilket var en ökning med 2 % jämfört med 2004. När det gäller tvångsvården av vuxna missbrukare fattades under 2005 beslut om tvångsvård enligt LVM för drygt 870 personer, vilket var 26 % fler än under 2004.

Under 2007 kommer Socialstyrelsen att påbörja en utredning om vilka kompetenskrav som bör ställas på den personal inom individ- och familjeomsorgen som ska arbeta med personer som har missbruksproblem. Kompetenskraven kommer att presenteras i allmänna råd eller föreskrifter.

Stöd till utveckling av vården av personer med tungt missbruk

Regeringen genomför åren 2005 – 2007 en särskild satsning för att stärka vårdkedjan för personer med tungt missbruk. Satsningen omfattar sammanlagt 820 miljoner kronor under de tre åren. Syftet med satsningen, som går under namnet **Ett kontrakt för livet**, är att utveckla en sammanhållen och heltäckande vårdkedja inom missbrukarvården och skapa förutsättningar för fler kvalificerade och långsiktiga vårdinsatser. Satsningen ska stimulera till en genomtänkt och långsiktig missbrukarvård och utformas så att den förstärker vårdkedjans alla delar, från uppsökande verksamhet, avgiftning och institutionsvård till boende, stöd i boendet och en meningsfull sysselsättning.

En del av satsningen innebär att Statens institutionsstyrelse under tre år får 100 miljoner kronor årligen att fördela till de kommuner som anstränger sig att planera för fortsatta insatser efter LVM-vården. De kommuner som genomför bra § 27-placeringar med stöd av LVM och som satsar på fortsatt stöd även efter LVM-vården, ska få ekonomisk ersättning i form av rabatt på placeringen. En förutsättning är att Statens institutionsstyrelse (SiS) och socialtjänsten träffar en överenskommelse tillsammans med den enskilde om hur insatserna ska se ut under och efter LVM-vården. Statistik från Statens institutionsstyrelse (SiS) visar att nästan 900 överenskommelser har skrivits. Fram till 30 april 2007 hade sammanlagt 566 män och 321 kvinnor varit med i **Ett kontrakt för livet**.

Inom ramen för regeringens satsning på utveckling av vården för personer med tungt missbruk har för 2006 avsatts statsbidrag med 90 Mkr för hela landet. För 2007 har 250 Mkr avsatts. Länsstyrelserna har i uppdrag att fördela dessa medel som kan sökas av kommunerna. Länsstyrelsen i Jönköpings län har för 2006 tilldelats 3,3 Mkr och för 2007 9,3 Mkr. Kommunerna kan söka statsbidrag till följande områden

1. Specialiserad och integrerad missbruksvård
2. Behandlingsgaranti för ökad tillgänglighet och snabbare insatser
3. Individuella vårdplaner för att sätta individen i centrum
4. Andra insatser som bidrar till en stärkt vårdkedja för personer med tungt missbruk

Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård

I början av 2007 gav Socialstyrelsen för första gången ut nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården. Riktlinjerna ska fungera som gemensam vägledning för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamhet för personer med missbruks- och beroendeproblem och förenar därmed olika vårdkulturer, kunskapstraditioner och arbetsmetoder. Anledningen till att riktlinjerna tagits fram är att Socialstyrelsen under senare år har konstaterat att personer med missbruks- och beroendeproblem ökat, att missbruks- och beroendevårdens struktur snabbt har ändrats samt att det i vården finns stora regionala skillnader över landet. Syftet är att göra vården tydligare och mer enhetlig samt att ge huvudmännen ett underlag för att rationellt använda missbruks- och beroendevårdens resurser. Verksamheten ska bedrivas med stöd av kunskap om vilka metoder och tekniker som är mest effektiva, både ur klientens/patientens synvinkel och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Parallellt med arbetet med riktlinjerna har Socialstyrelsen tagit fram förslag med exempel på hur man på den lokala och regionala nivån kan beskriva, följa och utveckla kvaliteten i missbrukarvården och vilka områden som bör belysas i sådana uppföljningar.

Delbetänkande av Utredningen om tillsyn inom socialtjänsten ”En bättre tillsyn av missbrukarvården” (SOU 2006:57)

Utredningen om tillsyn inom socialtjänsten lämnade i juni 2006 ett delbetänkande ”En bättre tillsyn av missbrukarvården” (SOU 2006:57). Utredningens uppdrag är att se över och överväga förändringar i organisationen av och ansvarsfördelningen för den statliga tillsynen inom socialtjänstens område. Enligt de tilläggsdirektiv som delbetänkandet behandlar ska utredaren analysera behovet av förstärkt tillsyn över socialnämndens ställningstagande att inte ansöka om tvångsvård för personer med missbruk, i syfte att säkerställa att ansökan om tvångsvård av personer med missbruk sker när det behövs och att rättstillämpningen som avser sådan tvångsvård ska bli enhetlig. Utredningen föreslår bl.a. att länsstyrelserna och Socialstyrelsen tillförs ökade resurser för tillsyn över missbrukarvården. Resurserna ska användas för att åstadkomma en operativ och mer aktiv tillsyn inom missbruksområdet. Vid tillsynen ska de särskilda omständigheter som reglerna om tvångsvård för med sig beaktas.

Antal utredningar, ansökningar och domar

Tabell 1 Antal utredningar och antal ansökningar om LVM-vård 2006

Kommun	Antal utredningar	Ansökan till länsrätten	Ej ansökan till länsrätten	Bifall i länsrätten	Avslag i länsrätten
Aneby	4		4		
Eksjö	9	4	5	4	0
Gislaved	4	2	2	2	0
Gnosjö	0				
Habo	0				
Jönköping	35	10	25	10	0
Mullsjö	0		0		
Nässjö	11	9	2	9	0
Sävsjö	5	2	3	2	0
Tranås	6		6		
Vaggeryd	0				
Vetlanda	5	5		5	0
Värnamo	5	3	2	3	0
Summa	84	35	49	35	0

Av tabell 1 framgår det totala antalet utredningar enligt LVM som kommunerna initierat under 2006, både de utredningar som lett till ansökan om vård och de som inte lett till någon ansökan. Under 2006 genomfördes 84 utredningar vilket var 10 färre än under 2005. Fyra kommuner, Gnosjö, Habo, Mullsjö och Vaggeryd, har inte gjort några LVM-utredningar under 2006.

Under 2006 gjorde kommunerna 35 ansökningar om vård till Länsrätten vilket är en marginell minskning jämfört med år 2005 då 36 ansökningar gjordes. Av de 35 personer som var föremål för ansökan om LVM-vård hade 28 varit omedelbart omhändertagna.

Länsrätten biföll samtliga 35 (100 procent) ansökningar om LVM-vård. För år 2005 var andelen bifall 86 procent.

Tabell 2 Antal LVM-ärenden i Jönköpings län åren 1994-2006

År	Antal utredningar	Ansökan till länsrätten	Bifall i länsrätten
1994	63	34	29
1995	51	35	29
1996	72	30	24
1997	57	32	31
1998	84	30	26
1999	74	31	30
2000	55	24	22
2001	66	36	32
2002	67	20	19
2003	78	28	27
2004	80	33	31
2005	94	36	31
2006	84	35	35

Av tabell 2 framgår att antalet utredningar varierat relativt kraftigt under åren, med som lägst 51 utredningar och som högst 94 utredningar. Sedan 1994 har kommunerna i genomsnitt gjort 71 LVM-utredningar per år. Antalet ansökningar om vård ligger på en relativt konstant nivå med undantag av 2002 då endast 20 ansökningar gjordes. Sedan 1994 har i genomsnitt 31 ansökningar gjorts per år.

Omedelbara omhändertaganden

Tabell 3 Antal omedelbara omhändertaganden 2006

Kommun	Antal	Socialnämnd	Länsrätten	Fastställt i länsrätten	Ej fastställt i länsrätten
Aneby	0				
Eksjö	5	5		4	1
Gislaved	0				
Gnosjö	0				
Habo	0				
Jönköping	8	8		7	1
Mullsjö	0				
Nässjö	6	6		4	2
Sävsjö	1	1		1	
Tranås	0				
Vaggeryd	0				
Vetlanda	5	5		4	1
Värnamo	3	3		3	
Summa	28	28	0	23	5

Tabell 3 visar att det under 2006 fattades 28 (30 för 2005) beslut om omedelbart omhändertagande. Samtliga beslut fattades av socialnämnd. Länsrätten fastställde 23 beslut om omedelbara omhändertaganden. Sju kommuner, Aneby, Gislaved, Gnosjö, Habo, Mullsjö, Tranås och Vaggeryd, har inte haft några omedelbara omhändertaganden under 2006.

Av de 23 personer för vilka Länsrätten fastställde det omedelbara omhändertagandet blev 21 föremål för utredning och vård enligt LVM.

Tabell 4 Antal omedelbara omhändertaganden 1994-2006

År	Antal	Socialnämnd	Länsrätten	Polis	Fastställt i länsrätten
1994	22	19		3	ingen uppgift
1995	19	17		2	ingen uppgift
1996	22	20		2	16
1997	21	19		2	15
1998	29	29		0	20
1999	29	29		0	26
2000	23	23		0	20
2001	28	27		1	23
2002	20	19		1	17
2003	29	29		0	25
2004	30	29	1	0	26
2005	30	30		0*	25
2006	28	28		0	23

*I samband med att en ny LVM-lagstiftning trädde i kraft den 1 juli 2005 togs möjligheten bort för polisen att fatta beslut om omedelbart omhändertagande.

Tabell 4 visar att antalet omedelbara omhändertagande ökade 1998 och har sedan legat på en relativt konstant nivå, med undantag för år 2000 och 2002, då 23 respektive 20 omedelbara omhändertagande gjordes. Sedan 1994 har i genomsnitt 25 beslut om omedelbart omhändertagande gjorts per år.

Tabell 5 Antal utredningar som inte ledde till ansökan om LVM-vård och orsaken till detta

Kommun	Ej ansökan	SoL slutenvård	SoL öppenvård	Ej LVM-förutsättningar	Övrigt
Aneby	4			1	3
Eksjö	5		4		1
Gislaved	2	1			1
Gnosjö	0				
Habo	0				
Jönköping	25	10	4	3	8
Mullsjö	0	0			
Nässjö	2				2
Sävsjö	3	2			1
Tranås	6	5		1	
Vaggeryd	0		1		
Vetlanda	0				
Värnamo	2		4		2
Summa	49	18	8	5	18

Tabell 5 visar att 49 utredningar (av 84) inte ledde till ansökan om vård. Den vanligaste orsaken till detta var att klienten gick med på frivilliga insatser enligt socialtjänstlagen. Av tabellen framgår vidare att 18 klienter fick insats i form av slutenvård, medan 8 klienter fick

öppenvårdsinsatser. Under 2005 fick 23 klienter insats i form av slutenvård medan 14 klienter fick öppenvårdsinsatser.

Anmälare

Tabell 6 Vem aktualiserade ärendet?

Kommun	Antal utredningar	Socialnämnden	Läkare	Polisen	Frivården	Enskild anmälan
Aneby	4					4 (ingen uppgift)
Eksjö	9	7	1			1
Gislaved	4	3	1			
Gnosjö	0					
Habo	0					
Jönköping	35	12	21		1	1
Mullsjö	0					
Nässjö	11	3		1		7 (ingen uppgift)
Sävsjö	5	3		1		1
Tranås	6		1			5
Vaggeryd	0					
Vetlanda	5	2	2			1
Värnamo	5	3				2
Summa	84	33	26	2	1	22

Av tabell 6 framgår att 33 utredningar startades på nämndens initiativ 2006 jämfört med 43 för år 2005. Andelen anmälningar som gjordes av läkare var 26, vilket kan jämföras med 29 för år 2005. En relativt stor andel av anmälningarna kommer från enskilda, oftast anhöriga. Trots att lagstiftningen skärpts när det gäller anmälningar är det få anmälningar som kommer från andra myndigheter än socialtjänsten eller sjukvården.

Klientsammansättning

Tabell 7 Åldersfördelning och kön på dem som var föremål för LVM-vård under 2006

Ålder	Män	Kvinnor	Summa
-- - 24	6	1	7
25 - 29	1	4	5
30 - 39	4	2	6
40 - 49	5	3	8
50 - 59	6	1	7
60 - 64	0	1	1
65 -	1	0	1
Summa	23	12	35

Av tabell 7 framgår att 23 män och 12 kvinnor vårdats med stöd av LVM under 2006, jämfört med 2005 då 23 män och 8 kvinnor var föremål för LVM-vård. Vidare framgår att tolv

personer under 30 år har varit föremål för LVM-vård under 2006 vilket var åtta fler än 2005.

Tabell 8 Åldersfördelning och kön på dem som var föremål för omedelbart omhändertagande under 2006

Alder	Män	Kvinnor	Summa
- - - 24	3	0	3
25 - 29	1	1	2
30 - 39	2	2	4
40 - 49	6	4	10
50 - 59	6	1	7
60 - 64	0	0	0
65 - - -	2	0	2
Summa	20	8	28

Av tabell 8 framgår att 20 män och 8 kvinnor varit föremål för omedelbart omhändertagande under 2006, jämfört med 2005 då 22 män och 8 kvinnor var omedelbart omhändertagna. Vidare framgår att fem personer under 30 år har varit föremål för omedelbart omhändertagande 2006 att jämföra med tre personer 2005.

Överklagade domar om LVM-vård

Nio domar om LVM-vård överklagades av den enskilde till Kammarrätten, som i samtliga fall fastställde Länsrättens beslut.

Länsstyrelsens kommentarer

Länsstyrelsen har sedan 1992 gjort uppföljningar av LVM-vården och redovisat statistik över ärenden enligt LVM. Antalet utredningar har varierat över tid medan ansökningar om vård enligt LVM och omedelbara omhändertaganden legat på en relativt konstant nivå. Redovisningen för 2006 visar marginella förändringar i förhållande till de senaste åren. De mest märkbara förändringarna är i förhållande till 2005 att antalet utredningar minskat något samt att fler kvinnor, tolv 2006 mot fyra 2005, vårdats med stöd av LVM. En annan skillnad är att fler personer under 30 år varit föremål för LVM-vård.

I ett bredare tidsperspektiv går dock inte att skönja något tydligt mönster av utvecklingen när det gäller LVM-vård, utan siffrorna varierar upp och ner under årens lopp. Det är svårt att analysera vad dessa variationer beror på men på goda grunder kan man anta att detta speglar situationen i kommunerna t.ex. när det gäller organisation, ekonomi, personalresurser men också vilka missbrukare som under året är aktuella för insatser. Dessa förhållanden kan variera mellan kommunerna och från år till år och har inte så mycket att göra med hur det totala missbruket i samhället utvecklas.

På nationell nivå har under perioden 1994-2004 antalet ansökningar om LVM-vård halverats och antalet omedelbara omhändertaganden minskat med en tredjedel. Under 2005 kan man dock se en viss ökning av LVM-vården. Det fattades då beslut om tvångsvård enligt LVM för drygt 870 personer, vilket var 26 procent fler än 2004. Den ökning av LVM-

vården som förutspåddes i samband med regeringens satsning **Ett kontrakt för livet**, där LVM-vården blir billigare för de kommuner som satsar på fortsatt stöd även efter LVM-vården, har inte kunnat ses i Jönköpings län. Länsstyrelsen har tidigare bedömt att antalet personer som blir föremål för LVM-vård är lågt i förhållande till länets storlek samt med hänsyn bl.a. till att alkoholkonsumtionen har ökat med 30 procent sedan 1996.

En förklaring till att så förhållandevis få personer blir föremål för LVM-vård, 35 personer 2006, kan vara att kommunerna medvetet satsat på att utveckla den egna öppenvården. Den nationella satsning på utveckling av missbrukarvården som pågår under 2005-2007 har gett kommunerna möjlighet att med hjälp av statsbidrag bygga upp och förstärka vården kring de mest utsatta missbrukarna. Andra faktorer som påverkar kan vara höga kostnader för vården, lågt förtroende för den vård som ges samt ideologiska ställningstaganden.

I samband med att en ny LVM-lagstiftning trädde i kraft den 1 juli 2006 togs möjligheterna bort för polisen att fatta beslut om omedelbart omhändertagande. Med denna lagändring tydliggjordes anmälningsskyldigheten för de myndigheter som i sin verksamhet regelbundet kommer i kontakt med missbrukare och som då genast ska anmäla om någon kan antas vara i behov av tvångsvård. Länsstyrelsen konstaterar att det är få anmälningar under 2006 som inte kommer från enskilda eller läkare.

Årets sammanställning av LVM-vården visar att fyra av länets tretton kommuner inte gjort några utredningar när det gäller LVM och sex kommuner har inte gjort några ansökningar om LVM-vård. En del av dessa kommuner är visserligen befolkningsmässigt små men Länsstyrelsen finner det anmärkningsvärt att det i dessa kommuner inte skulle finnas personer som är i behov av LVM-vård, särskilt mot bakgrund av att små kommuner sällan har öppenvårdsresurser på hemmaplan.

I delbetänkandet av Utredningen om tillsyn inom socialtjänsten "En bättre tillsyn av missbrukarvården" (SOU 2006:57), föreslås att länsstyrelserna och Socialstyrelsen tillförs ökade resurser för tillsyn över missbrukarvården. Resurserna ska användas för att åstadkomma en operativ och mer aktiv tillsyn inom missbruksområdet. Vid tillsynen ska de särskilda omständigheter som reglerna om tvångsvård för med sig beaktas. Tillsynen föreslås ha fokus på pågående ärenden och inte begränsas till granskning av ärenden i efterhand.

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen i Jönköpings län

551 86 Jönköping

Telefon: 036-39 50 00

Fax: 036-12 15 58

Webbplats: www.f.lst.se

E-post: lansstyrelsen@f.lst.se